

BUSKSKVETTEN

Nr.2 * 1978 * 2. årg.

ORGAN FOR NORSK ORNITOLOGISK FORENING
AVDELING BUSKERUD

BUSKSKVETTEN

Nr.2 • 1978 • 2. årg.

ORGAN FOR NORSK ORNITOLOGISK FORENING
AVDELING BUSKERUD

I REDAKSJONEN:

Øivind Syvertsen, Postboks 19, 3478 Nærnes (ansv. red.).
Tom Schandy, Hauges gt. 74, 3000 Drammen.
Torgrim Breiehagen, 3570 Al.

Innlegg og brev til BUSKSKVETTEN sendes en av de to første adresser.

BUSKSKVETTEN utkommer tre ganger årlig og sendes fritt til alle medlemmene av lokallagene i Buskerud.
Årsabonnement for ikke-medlemmer : Kr. 10,-.

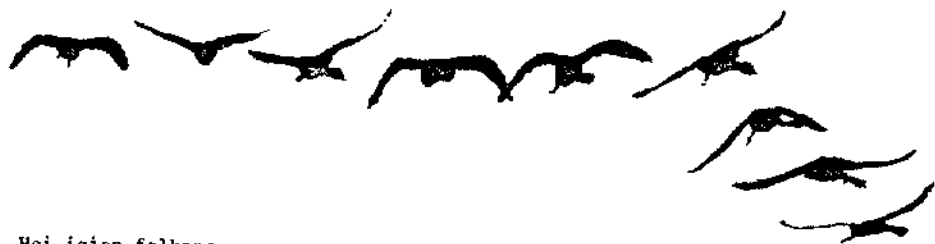
Trykket hos OFFSET HURTIGTRYKK, Hauges gt. 74, 3000 Drammen. Opplag : 400 eks.

Forsiden: Myrsnipe på høsttrekk, foto Tom Schandy.
Vignetten er tegnet av Jan Ole Westerhus.

INNHold:

- Side 48 - Fuglelivet i kunstdammer på Hurumlandet.
- " 53 - Lavlandshekking av bjørkefink.
- " 54 - "Se...der trekker grågåsa nordover"
- " 56 - Underlig jaktteknikk hos spurvehauk.
- " 57 - Sein dvergfluesnapper i Røyken.
- " 58 - Fugleliste fra 1700-tallets Lier.
- " 60 - Ekskursjonsreferater.
- " 62 - Bli med på trekkfuglundersøkelse.
- " 63 - Artsjegerens kosehjørne.
- " 65 - Lokallagsstoff.

Hei igjen folkens.

Sommeren virket visst lønnende på både redaksjon og bidragsytere. Faktisk var situasjonen da vi i redaksjonen kom sammen til første arbeidsmøte tidlig i høst, at så å si intet stoff var kommet oss i hende. Og slikt blir det jo ikke noe blad ut av. Vi må derfor trygle på våre knær om at dere fra og med nå blir flinkere til å bidra med artikler, smånotiser, bilder, tegninger, kritikk og alt som ellers er naturlig å fylle et tidsskrift av BUSKSKVETTEN's type med. Mankoen på tegninger i redaksjonens arkiv skulle avspeile seg nokså tydelig i dette nummeret; flere artikler er fullstendig uten illustrasjoner fordi vi ikke har klart å framskaffe tegninger som kunne egne seg. Redaktørens egne tegneferdigheter er temmelig dårlig utviklet, noe som dette lille eksemplet skulle bevise:

Så sett dere ned og ta "tegnestiften" fatt, dere som behersker kunsten!! Lag de gjerne små, slik at de lett kan puttes inn på steder hvor det oppstår tomrom under redigeringen. (Intet krav, vi vil gjerne ha større tegninger også). Bruk svart tusj, da dette gir best trykk. Husk at tegninger og bilder (svart/hvite papirkopier) kan vi ikke få for mange av, det er godt å ha litt utvalg slik at tidsskriftet kan snekres sammen på en best mulig måte. Hvis tegninger og bilder ønskes returnert etter bruk (de blir ikke ødelagt), lar det seg selvsagt ordne.

Så var det det som tegningene skal ledsage. Det kan nesten se ut som om det bare er i og ved Drammen det observeres fugl her i fylket, skal man dømmen etter innholdet i dette nummeret. Men vi vet bedre, ikke sant? BUSKSKVETTEN er åpen for stoff fra og distribueres til alle deler av fylket, selv om redaksjonsarbeidet tilfeldigvis foregår i Drammen. Overvekten av artikler fra Drammens-området i dette nummeret skyldes mangel på bidrag fra andre distrikter!

Nok edder og galle. Noe av skylden må vel vi i redaksjonen også ta, som ikke har vært flinke nok til å "gå på" potensielle skribenter med krav om bidrag. Men vi var naive nok til å tro at stoffet ville komme av seg selv.....

Åkke som er, BUSKSKVETTEN nr.2-78 er iallfall omsider flygedyktig etter en sjeldent lang reirtid. Til neste nr. vil vi ønske dere alle god (bot og) bedring.

Red.

FUGLELIVET I KUNSTDAMMER PÅ HURUMLANDET

PER OLE SYVERTSEN

Langs kysten av Hurumlandet fra Slemmestad i nord til Sætre i sør ligger det en lang rekke små og nokså næringsrike dammer. Disse har av artikkelforfatteren og andre blitt hyppig besøkt i senere år, og det er resultatene av disse turene som her presenteres. Foruten artikkelforfatteren har følgende personer bidratt med observasjoner: Rolv Andersen, Kennet Larsen, Normann Olsen og Øivind Syvertsen. Enkelte av observasjonene er allerede publisert (Breiehagen 1976).

Kort historikk

Alle dammer som omtales i denne artikkelen er kunstig anlagt. Dette foregikk i tiårene etter at isindustrien vant innpass i distriktet rundt 1850. En hektisk aktivitet utfoldet seg her i vintermånedene, mens is-skjæringen fant sted. Isblokkene ble i stort antall fraktet til mottakere i inn- og utland. Den viktigste bruken av isen var til nedkjøling og oppbevaring av matvarer. Virksomheten holdt stand til langt ut på 1950-tallet. Etter den tid har dammene fått ligge i fred, og i dag utgjør de et harmonisk innslag i landskapet.

Områdebeskrivelse

Idag finnes det rundt 35 gamle isdammer på den ca. 10 km lange strekningen, men mindre enn ti av disse kan sies å ha noen særlig ornitologisk interesse (se fig. 1). De er alle plassert meget nær strandlinje og i ubetydelig høyde over havnivået (Morbergdammene høyest med ca. 90 moh.). Samtlige dammer er meget små, opptil ca 130x210 meter. Nedredammen i Sætre ligger midt i et boligfelt; de fleste andre dammer i distriktet grenser opp til skog eller skoghoidt, men alle ligger meget nær bebyggelse. Vannplantevegetasjonen domineres av tjønnaks *Potamogeton*, dunkjevler *Lypha*, møkkeser *Nymphaea*, siv *Juncus* og starr *Carex*. I Båreruddammene er det også en mindre forekomst av takrør *Phragmites communis*.

Fuglelivet

Det er ikke så mange vannfuglarter som er påvist i disse dammene, men enkelte arters opptreden fortjener en nærmere omtale. Spesiell interesse nytter det seg for tida til forekomstene av toppand *Aythya fuligula*, svinand *Bucephala clangula*, sivhøne *Gallinula chloropus*, og sothøne *Tringa atra*. Disse artene har derfor fått en noe bredere omtale i artsgjennomgangen. Forøvrig er alle påviste vannfuglarter behandlet i teksten.

Disse navneforkortelsene er blitt benyttet i artsomtalen :

Gd = Båreruddammene, Gd = Gamledammen på Høvik, Nd = Morbergdammene,
Sd = Nedredammen i Sætre, Rd = Ramtondammene og Sd = Svartsjødammen.

De fleste av disse dammene ligger ved Nærnes (fig. 1) og er også de hyppigst besøkte.

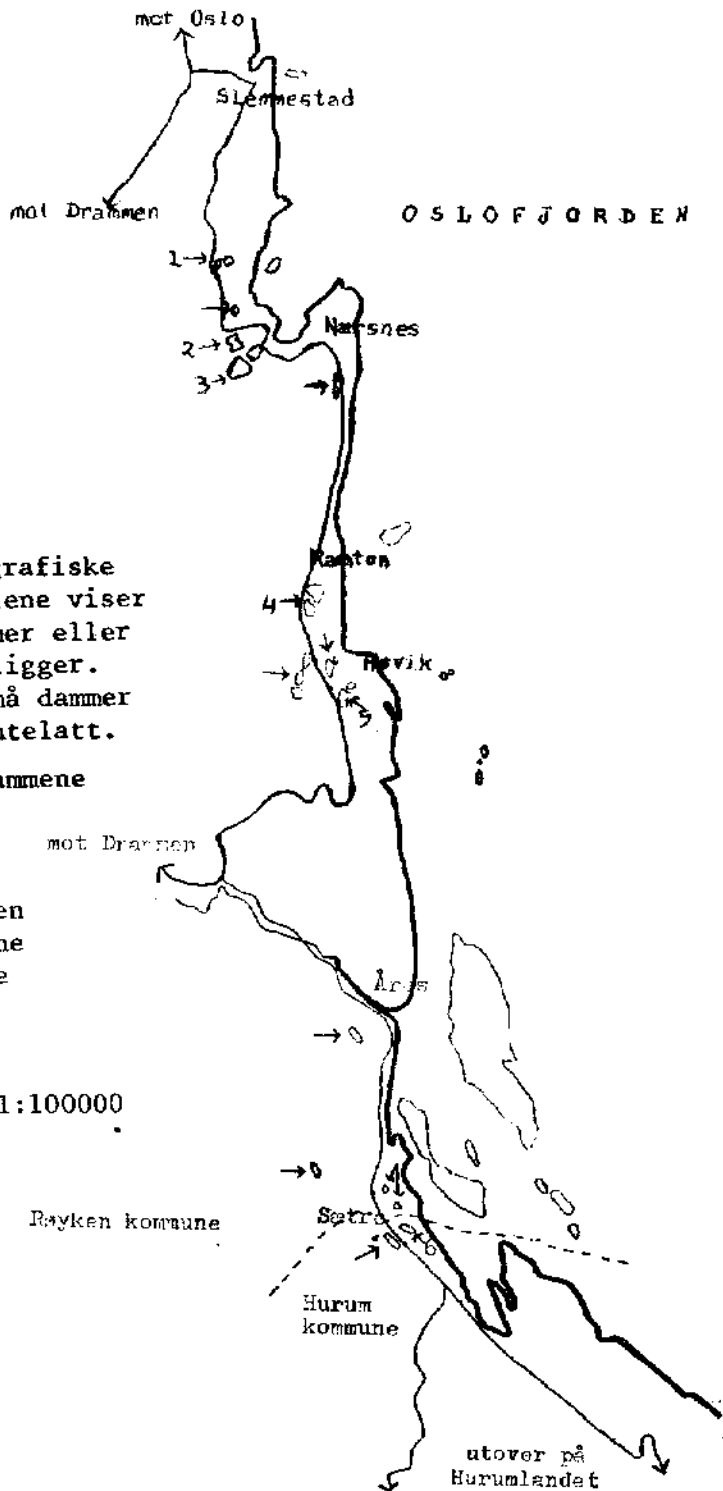

Fig.1.

Isdammenes geografiske plassering. Pilene viser hvor enkeltdammer eller damkomplekser ligger. Et par meget små dammer på Nærnes er utelatt.

De viktigste dammene er nummerert:

- 1 Morbergdammene
- 2 Svartsjødammen
- 3 Bårsruddammene
- 4 Ramtondammene
- 5 Gamledammen
- 6 Nedredammen

Målestokk ca. 1:100000

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis* : 1 voksen fugl hadde tilhold i Sd i tiden 30/6-14/8, hekking fant ikke sted.

Gråhegre *Ardea cinerea*: arten opptrer regelmessig i distriktet, og blir da av og til også påtruffet i de gamle isdammene. Totalt er det kjent ca. 10 obs: i dammene i årene etter 1974, i tidsrommet 11/3-28/7, men arten er ofte påtruffet i distriktet utenfor disse datogrensene. Største antall er 2 ind.

Stokkand *Anas platyrhynchos*: stokkanda er den tallrikste vannfugl i isdammene, og hekker vanlig her. De største konsentrasjonene er påtruffet i Md, f.eks. ca. 50 ind her 14/7-74.

Knekkand *Anas querquedula*: 1 par holdt seg i Md 16/5 - 76.

Skjeand *Anas platyrhynchos*: 3 hunn-fargete ind. i Bd 2/10 - 74.

Toppand *Aythya fuligula* : arten har vist en eksplosjonsartet opptreden i distriktet, men det er dessverre ufullstendig kjent når den først begynner å vise seg. Første kjente obs. er av en hunn i Øvredammen i Setre 15/8-73, deretter en hunn i Gd 19/10-74. I 1975 ble en hann påtruffet i Bd 27/4 og i Sd 21/5, og på høsten 7-8 ind. i Rd 19/10. Fra 1976-1978 har toppanda opptrådt helt regelmessig og i stigende antall i isdammene. Denne utviklingen må ses i sammenheng med en nylig etablering på holmer på fjorden, hvor toppanda er funnet hekkende i økende antall årlig siden 1975. Det er tvilsomt om arten hekker ved isdammene, selv om ungekull flere ganger er observert, særlig i Gd. Forklaringen er rimeligvis at hannene svømmer med de nyklekkede ungene fra hekkeplassene på fjorden og inn til dammene, særlig i Høvikområdet da disse ligger svært kunstig til (obs. av K. Larsen, pers. med.). Muligheten for at toppanda hekker ved dammene er likevel til stede. Mest sannsynlig er dette kanskje i Md, hvor et ungekull ble sett i 1977. Arten dukker opp med det samme isen går i slutten av april, og er senest sett 19/10 (se over). Største antall er funnet fra Rd nevnt over og minst 7 ind. i dammene på Nærnes 3/5-77 foruten ungekullene.

Toppandpar. Foto Øivind Syvertsen.

Kvinand *Bucephala clangula* : få eldre observasjoner av arten foreligger, og det var derfor en stor overraskelse å konstatere hekking i 1976, idet dununger ved flere anledninger ble sett i Gd. Året etter er ingen observasjoner kjent, men i 1978 hekket hele tre par i distriktet. Det ene paret holdt til i Gd som to år tidligere, og ungene ble senere sett. Uventet dukket et nytt ungekull opp i Sætre og ble sett i flere av dammene der, faktisk inne i bebyggelsen. En gang i juni ble en hunn med 5 dununger også sett i Bråtaløkkdammene på Nærnes. Kloniseringen av Hurumlandet kan godt være av helt ny dato, og viser i så fall et nytt trekk i artens utbredelsesmønster, idet den tidligere har manglet i de kystnære trakter av Østlandet (Haftorn 1971). Observasjoner tyder forøvrig på at arten også kan hekke ved skogsvann på Hurumlandet. I 1978 ble paret sett i Gd første gang 27/4, dvs. med det samme isen gikk opp. Arten er senest sett i Md 30-31/10-74, og største antall er 7 ind i dammene på Høvik 19/10-74.

Sivhøne *Gallinula chloropus* : arten hekker fast i flere av dammene i distriktet; hekking er konstatert i Bd, Sd, Md og Nd. Bestanden ser ut til å ha vært på topp i 1974, da ungekull stadig ble sett i flere av dammene. 1/7-74 ble 1 voksen fugl dessuten sett i Rd, eneste obs i hekketiden her. I 1975 var det trolig ikke mer enn 2-3 hekkende par i distriktet, mens kun ett hekkende par ble registrert i årene 1977-1978, begge disse årene i Bd. Hva denne tilbakegangen skyldes er ukjent; arten lever bortgjemt så fugler kan være oversett, men dette er neppe forklaring nok. Det kan nevnes at arten sannsynligvis hekket i Nd i 1978. Tidligste vårobs. er av 1 ind. i Sætre 20/4-75, senest er den sett 19/10- og 22/10-74.

Sothøne *Fulica atra*: følgende obs. er kjent: i Sætre 27/9-74, Bd 25/5-75, Rd 15/5-77 og Gd 16/6-78, samtlige gjelder en fugl. Flere eldre, udaterte og ubekreftede funn skal foreligge. Arten kan kanskje ventes som hekkefugl i fremtida. Flere lokaliteter er egnet som hekkeplass for arten, og forekomstene kan være et uttrykk for en forestående etablering i distriktet.

Vadere observeres rent sporadisk. Skogsnipe, *Tringa ochropus*, strandsnipe, *Tringa hypoleucos*, storspove *Numenius arquata* og enkeltbekkasin *Gallinago gallinago*, er alle observert en gang hver i trekketidene ved Bd.

Måker ses ofte på næringssøk ved isdammene. De vanligste artene er hette-måke, *Larus ridibundus*, gråmåke *Larus argentatus*, fiskemåke *Larus canus*, og makrellterne, *Sterna hirundo*. Også sildemåke *Larus fuscus*, blir fra tid til annen observert.

Hette-måke *Larus ridibundus* : arten har gjort flere hekkeforsøk i Bd. men hekkingen har sjelden lyktes. Kolonien ble oppdaget 23/5-71, og besto da av 20-25 par. Samme dag ble den ødelagt av mennesker fordi det ble drevet giskeoppdrett i dammen. Noen få par holdt stand til langt ut i juni, men 20/6 var kolonien helt forlatt. Om hekkeforsøk ble gjort i 1972 vites ikke, men 17/6-73 hekket igjen ca 30 par i Bd. Om hekkingens videre forløp dette året er intet kjent. Det siste året hekkeforsøk er blitt registrert, er 1974. Ca. 25 par var her i overgangen mai/juni, men antall par var 30/6 redusert til bare 5-6. 15/7-74 ble 2 dununger observert i kolonien i Bd.

Isfugl *Alcedo atthis* : 1 ind sett i flukt over Gd i okt-77.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus* : 1 syngende hann Bd 27/6-71.

Sivspurv *Emberiza schoeniclus* : arten påtreffes ved de fleste dammer i distriktet. Ved Bd er den konstatert hekkende to ganger, idet et reir med 5 egg ble funnet 18/5-73 og en flyvedyktig unge funnet og sett matet 23/6-77.

Referanser:

- Breiehagen, T. 1976: Faunistisk rapport fra Buskerud til og med 1975.
Sterna 15: 159-167.
- Haftorn, S. 1971: *Norges fugler*. Universitetsforlaget. Oslo. 862 s.
- Killingstad, A. 1928: *Røyken bygd før og nu*. Halden.

ER DE SNILL MOT DERES HUND ?

HVORFOR IKKE VÆRE ENDA SNILLERE ?

GI DEN LATZ PURINA.

DET ENESTE RIKTIGE FORET PÅ DET NORSKE MARKEDET IDAG.

FORET SPISES AV SELV DEN MEST KRESNE HUND .

DET ER VIKTIG Å FORE HUNDEN RIKTIG !

FOR NÆRMERE OPPLYSNINGER KONTAKT :

OLE EDVARD BAKKEN

HUNDEUTSTYR OG FOR
STUBBERUDVEIEN 223 C

3030 KONNERUD.

TELEFON ARBEID (03) 81 92 22.

LAVLANDSHEKKING AV BJØRKEFINK

TOM SCHANDY

Den 11. juni i år var jeg på atlastur i mitt kvadrat i Lier kommune. Jeg hadde akkurat kommet i østenden av Garsjøen i det sentrale Drammensmarka da to flotte bjørkefinker skjente ut av et løvtrekratt og ga seg til å skjelle ut meg det beste de kunne. En rask sjekk av krattet hvor bjørkefinkene først viste seg resulterte i funn av bjørkefinkenes reir. Det lå i to meters høyde over bakken, var nydelig bygd og inneholdt fem to-tre døgn gamle, sultne unger. Bjørkefinkenes engstelige låter ga meg dårlig samvittighet over at jeg forstyrret, så jeg trakk meg fort tilbake.

Det var et åpent landskap i reirområdet med pene blomsterenger og spredte løvtrær. Men det var likevel ikke langt bort til nærmeste granskog.

Tre dager senere var jeg der igjen for om mulig å få tatt noen bilder. Men en stor skuffelse ventet meg. Hele reiret var vekk. Ekorn? Nei, den hadde vel bare tatt ungene og ikke ødelagt. Helt sikkert hadde reiret fått besøk av naturvandaler. På stedet er det nemlig en del hytter, og mange skogsfolk starter sin tur fra dette sted.

Garsjøen ligger 378 meter over havets overflate. Og det er temmelig lavt for bjørkefinken. Vanligvis holder den til i bjørkebeltet på fjellet og i de høyreliggende barskoger. Så vidt jeg vet er dette første konkrete hekkefunnet av bjørkefink i lavlandet i Nedre Buskerud. Derimot er det nesten hvert år hekkemistanke ute og går, så det er ingen tvil om at det hvert år hekker en liten kontigent med bjørkefink spredd i skogstrakter her i lavlandet. Således konstaterte Jens Erik Nygård (pers. medd.) hekking av bjørkefink den 21/6 i år under atlasarbeid ved Heggjøen, Kjekstadsmarka i Lier, idet han så en hann mate tre-fire utfløyne unger. Dette er kun 100 meter over havets overflate. Videre ble det i år av Tore Gunnarsen (pers. medd.) observert et engstelig par 3/6 ved Majordammen på Vestskogen like sør for Drammen. En hann ble også sett uka før. Ca. 1 km unna ble det også sett en engstelig og syngende hann 10/6 og 12/6. Lokaliteten ligger ca. 200 m.o.h. Også i Røyken kommune har det i årene 1973, 1975 og 1976 vært mistanke om bjørkefinkhekkning. Per Ole Syvertsen (pers. medd.) hadde et par som viste engstelig opptreden 27/5-73, minst et par og en hann 15/5-76 og en syngende hann 31/5-76, alle ved Bårsrudtjernet som ligger helt ute ved kysten i den lave høyde av ca 80 meter. I like lav høyde registrerte Øivind Syvertsen (pers. medd.) en hann med mat i nebbet primo juni 1975 ved Hotvet i Røyken, mens en annen hann samtidig oppførte seg engstelig noen hundre meter lenger nede i Åroselva.

Haftorn (1971) skriver at bjørkefinken sør for Dovrefjell bare hekker uregelmessig, og spredd i lavlandet, mens lavlandshekkning er vanlig fra Sør-Trøndelag og nordover. Lavlandshekkning ser særlig ut til å forekomme når det er sen vår. Og det passer godt med de to konstaterte hekkingene i år. I år lå snøen helt til slutten av mai på mange høyreliggende steder. I følge Collett (1877, 1881, 1894) ruger enkelte mindre kolonier av bjørkefink årlig i barskogen i lavlandet omkring Oslo, som på Lørenskog og i Nordmarka ved Oslo, i 1877 endog i bøkeskogen ved Larvik. I følge Haftorn (1971) var 1966 et typisk "lavlandsår" for bjørkefinken. Da hekket arten ved Tønsberg og Oslo. I 1969 hekket to par i Nordre Øyeren.

" SE ... DER TREKKER GRAGASA NORDOVER ! "

TORE GUNNARSEN

Det er for de fleste mennesker en stor opplevelse det å få øye på en gåseflokk på vei nordover om våren, og vi ser at avisene gjerne tar inn nyheter om disse værtegnene. De fleste gåseflokkene i april blir ofte uten videre bestemt til å være grågås, men det har vist seg de siste årene at folk her på Østlandet kanskje bør se litt nærmere på hvilken fugl det egentlig er de har for seg. Det kan nemlig dreie seg om storskarv. Kanskje litt overraskende for de fleste, men ikke helt utenkelig dersom en ser litt på dens utbredelse og vandringer.

Hovedforekomsten av arten i Norge er iflg. Haftorn (1971) fra Lofoten og nordover, og fuglene foretar om høsten en forflytning nedover langs vestkysten av landet. Hvor disse fuglene har sitt egentlige vinterkvarter er litt usikkert, men den store trekkaktiviteten om våren langs den svenske vestkysten og inn Oslofjorden, viser at et betydelig antall må overvintre nedover i Kattegatområdet.

Trekkaktiviteten inn Oslofjorden har i en rekke år blitt registrert ved de to ornitologiske stasjonene Åkerøya og Store Færder som ligger h.h.v. øst- og vestsiden av innløpet til fjorden. Skarvetrekket foregår her i de første morgentimene over en ganske konsentrert periode på ca. 14 dager, som regel i løpet av første halvdel av april. Trekkretningen til disse voksne fuglene er enten direkte inn fjorden eller de dreier mot SW og følger kyststripen videre.

Hvor fuglene som går inn Oslofjorden blir av, har delvis forblitt en gåte, da jo arten ellers sjelden sees i de indre deler av fjorden. Vanligvis følger marine fugler kystlinjen under trekket, men teoretisk vil fuglene i dette tilfellet oppnå en vesentlig reduksjon av trekkveien dersom de fulgte vassdragene på Østlandet mot nord framfor å følge kystlinjen rundt Sørlandet.

At fuglene foretar en slik overflygning på Østlandet indikeres bl.a. av flere observasjoner fra Drammensvassdraget dette året (1978):

8/4 (kl. 1200):	35 ad NNW opp Lierdalen (Tore Gunnarsen).
14/4 (kl. 0900):	150 ad N opp Lierdalen (Tore Gunnarsen).
19/4 (formidd.):	126 ad N inn Svelvikstrømmen (Morten Winness).
23/4 (kl. 0900):	ca 110 ind fra ØSØ, dreide N over Linnestranden. Denne flokken hadde muligens krysset Hurumlandet (Jens Erik Nygård).
23/4 (middag) :	130-150 ind N inn Svelvikstrømmen (Morten Winness).

Også over Fornebu, altså helt innerst i Oslofjorden, har det i år vært notert trekkende storskarv inn over fastlandet, eksempelvis:

(Fornebugruppen pers. medd.):

9/4:	35 ind. N
10/4:	130 ind. N
11/4:	51 ind. N

At eventuelt storskarven skal kunne foreta et slikt trekk over Østlandet er ikke kjent fra litteraturen, og observasjoner av arten i innlandet om våren er ytterst få. Et slikt trekk må derfor gå direkte uten pauser til fuglene når kysten igjen, rimeligvis på Nordvestlandet .

Meningen med denne artikkelen er kun å få våre medlemmer til å være klar over fenomenet, og jeg oppfordrer med dette alle til å se nærmere på "gåseflokkene" til våren. I motsetning til gjess er skarv helt tause og har en mer langstrakt kroppsform. Med kikkert er det lett å kunne identifisere disse svarte fuglene med hvit flekk i h.h.v. strupepartiet og på siden av låret. Alle observasjoner besendt til undertegnede eller til den lokale representant for LRSK. Det er siden meningen å sammenfatte observasjonene til en ordentlig artikkel.

Tore Gunnarsen.
Hasselbakken 37
3400 LIER

Litteratur: Haftorn, S 1971 : Norges fugler. Univ. forl., Oslo.

OBS!!

Redaksjonen vil gjøre oppmerksom på at en artikkel om samme tema nettopp er publisert i "Vår Fuglefauna" nr. 2 1978, noe artikkelforfatteren var ukjent med da han leverte sitt manuskript til "BUSKSKVETTEN".

FOTOUTSTYR ?

GA TIL FOTOHUSET, HAUGES GT. 19.

INNEHAVER: FINRUD. TLF. 832958.

UNDERLIG JAKTTEKNIKK HOS SPURVEHAUK.

ARNE NÆVRA

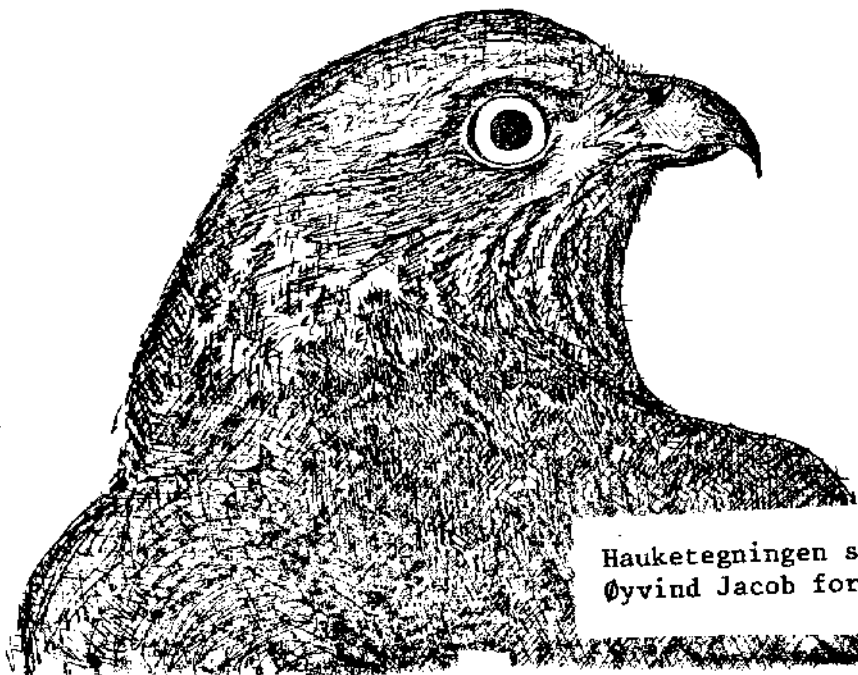
Under arbeid med filmopptak ved Sem nær Hokksund i april -77, blei jeg vitne til en original jaktmåte hos spurvehawk.

På en bar flekk i snøen 4-5 meter fra kamuflasjeteltet mitt, på toppen av en haug, rastet 20 - 30 sanglerker. Ved "rutinesjekk" gjennom hullet på høyre side i teltduken oppdaget jeg en spurvehawk hann som satt stille på bakken 6-8 m nede i skråningen opp mot teltet mitt. Den hadde tydeligvis landet ubemerket og satt så lavt bak haugen at sanglerkene ikke oppdaget den.

Spurvehauken satt stille slik i 2-3 min, liksom for å "planlegge" hvordan den skulle få has på ei av lerkene i flokken bare 8-10 m unna.

Plutselig hukte den seg sammen, og med hodet lavt kom den nærmest listende oppover skråningen: Det gikk fortere og fortere oppover inntil den kastet seg på vingene mot lerkeflokken (antagelig akkurat idet den rundet toppen av haugen og blei oppdaget på kloss hold). Men i det samme blei hauken borte fra mitt lille synsfelt i hullet. Etter at jeg hadde skiftet rittehull var både lerker og hauk borte. Hvorvidt fangstmetoden lyktes vet jeg derfor ikke.

Noen lignende jaktteknikk hos våre haukarter har jeg aldri før iaktatt eller lest om i litteraturen. Vanlig jaktteknikk hos disse artene er jo overraskende fluktangrep fra relativ lav høyde.

Hauketegningen står
Øyvind Jacob for.

SEIN DVERGFLUESNAPPER^o I RØYKEN

ØIVIND SYVERTSEN

En fullt utfarget hann av dvergfluesnapper, *Ficedula parva*, ble sett på Nærnes i Røyken den 17/11 - 1976 av undertegnede.

Jeg står og kikker gjennom stuevinduet på spurver, meiser og en gråtrost som frister tilværelsen i det kalde vinterværet (for vinter er det; årets første snø har dekket marka i løpet av natta), og lite tenker jeg på sarte insektpisere under slike forhold. Nærmest som en reflekshandling retter jeg kikkerten mot en småfugl som har entret arenaen fra venstre og slått seg ned i et av løvtrærne til nabo'n.

Jeg ser et rødt bryst og tenker at denne rødstrupe burde komme seg sørover jo før jo heller. Men hva nå ? En rødstrupe har da ikke hvite flekker ved halerota ? Da ser jeg det: Fuglen er en dvergfluesnapper hann! Jeg griper fastere om kikkerten og suger inn iontrykkene av fuglen. Det finnes ikke tvil : Fuglen har orangerødt bryst og hvite, haleflekker, og nå ser jeg at den også er en tanke mindre enn en rødstrupe og uten dennes røde panne, og brystflekken strekker seg heller ikke så langt ned som hos rødstrupe. Uavlatelig sitter fuglen og vipper stjerten på en karakteristisk måte raskt opp for så å senke den langsomt igjen.

I et minutt, kanskje to nyter jeg synet av dette lille snykket som pynter slik opp i det snødekte treet i den gnistrande høst-sola, før den flyr tilbake og lander inne i et piletre og blir borte for meg. Jeg utrunder meg med en kraftigere kikkert, hiver på meg et par støvler og tørner ut for å lete den opp. Men akk, edelstenen er som sunket i jorda, og jeg finner den aldri igjen. Jeg rusler derfor inn igjen og begynner på beskrivelsen til sjeldenhetskomiteen, lett opprømt over den sjeldne iakttagelsen.....

Dvergfluesnapperen, som tidligere ble kalt liten fluesnapper, må regnes som en regelmessig, omenn svært fåtallig trekkgjest i det sørlige Norge. Totalt er det omlag 100 publiserte funn av arten her i landet, og selv om noen vår- og sommerfunn er gjort, spesielt på Østlandet, er det først og fremst i september og første halvdel av oktober at fuglen opptrer. På Utsira ble det registrert 20 ind. totalt på de 5 høstene 1972-1976, og funnene ga 27/9 som midlere ankomstdato (Ree 1977). Det ovenfor omtalte funnet er det seneste i Norge, det eneste andre november-funnet er gjort på Mølen i Brunlanes, Vestfold 4/11 - 1968 (Haftorn 1971). Fuglen er aldri tidligere funnet i Buskerud. Arten er aldri funnet hekkende i Norge, men muligheten for at den kan bli hekkfugl med tiden er absolutt til stede. I Sverige har den hekket i økende grad siden første hekkfunn i 1944, og også i Danmark hekker den år om annet (Haftorn 1971).

LITTERATUR: Haftorn, S. 1971 : Norges fugler. Univ. forl., Oslo.

Ree, Viggo 1977 : Trekkfuglundersøkelser på Utsira 1972-77. Sterna 16 : 113-202.

FUGLELISTE FRA 1700-TALLETS LIER

Høsten 1761 ble en bok av presten Jens Essendrop utgitt i København. Den het "Physiok oeconomicke beskrivelse over Lier Prestegjæld". Essendrop bodde på Gullaug gård, og hadde utsikt over fuglerike områder (Linnesstranda selvfølgelig!), noe som må ha inspirert ham til å vie en del av et kapittel til fuglelivet i Lier. Dette presenterte han i form av ei alfabetisk liste, der han knyttet korte kommentarer til hver art. Disse forteller mye om 1700-tallets forhold til natur, og om tidens fuglekunnskap.

Av vilde fugle findes efterfølgende sorter, nemlig:

And av forskjellig størrelse og farge findes såvel i de store fjorde som andre vande og sjøer.

Bokfinken sees om foråret ved husene, dompappen oppholder sig i skoven, fanges undertiden om høsten sammen med kramsflugl.

Due, alltid av blå farge med hvid ring om halsen, er noget færre enn de tamme.

Av falk er der såre få.

Flaggermus sees overalt, når hendes tid er at lade sig om sommeren tilsyne.

Gjess oppholder sig ikke, uden de på deres hen og tilbageflukt setter sig for at hvile.

Gjertrudsfuglen, sort av farge, med en rød hette. den er noget mindre enn en due.

Glente, en stor rovfugl, der søger sin føde av fisk, kalles også fiskejøn.

Hakkespett, en art er grøn, en annen hvid, sort og rød spraglet.

Hek findes av adskillig størrelse og natur.

Jerpe ligner duen av størrelse, oppholder sig i de store skove.

Kaje sees nogle av om foråret og høsten.

Krage lader sig se i aller største overfløedighet, fornemmelig om høsten når kornet modnes, hvori de farer avsted som svin.

Kramsflugl eller trost, av adskillig sort og grå farge, og forskjellig størrelse.

Lerke og linerle, to sommer fugle, som kun fra foråret til høsten lader sig se.

Lom sees og høres i Dramsfjorden, såvel som andre vande hvor den oppholder sig om sommeren.

Myrsnipe, en grå fugl med langt nebb, er stor som en due og har velsmagende kjøtt.

Måker fornemmer man og i de samme vande, fornemmelig når stormen er sterk.

Netteskrike, en art sort og hvid spraglet, en anden rødbrun med blåskinnende fjær.

Ørnene findes og, men ikke i nogen mengde, uagtet den på sine steder i de høie, stulle fjelde, hvor noget tre findes, gjør sitt rede.

Ravn kaldes korp, sees i mengde både sommer og vinter.

Rypen lader sig i store snevintre se, men det hender sjelden.

Skaden er en overalt bekjent fugl, som end bygger sitt rede nær ved husene.

Spurv, grå og gul, findes i største overflødigheit, fornemmelig den grå, som med billighed ansees i kornladerne likeså skadelig som mus.

Spove, en temmelig stor fugl, sees undertiden om høsten.

Stær, strandsneppe og svale innfinder sig de sedvanlige bestemte tider om foråret.

Stendulp og stillits, tvende små fugle, den første gjør sitt rede i stenrifterne, den annen i skoven.

Tiur, hvis hann kaldes røy, Denne store fugl oppholder sig i de store skove, hvor de om forår og høst ettertraktes enten ved skyten eller ved oppsatte feller på de steder man vet den har sin gang.

Talgokse eller kjøttmeis, og talgtitte, tvende små fugle, ere hinanden nesten like, den første er blå, gul og sort, den annen blå, sort og hvidgrå.

Ugle, av dette slag haves ingen mangel, den eneste nytte man vet den gjør, er at de som katterne ødelegger mus.

Urfugl eller høns fanges og skytes på samme måde som tiuren, av dette slag gives en større mengde, hvilket fornemmelig erfares i den tid om foråret da de spiller eller leker, da flokker av to til tre hundre kan findes samlet på samme sted.

JENS ERIK NYGÅRD

EKSKURSJONSREFERATER

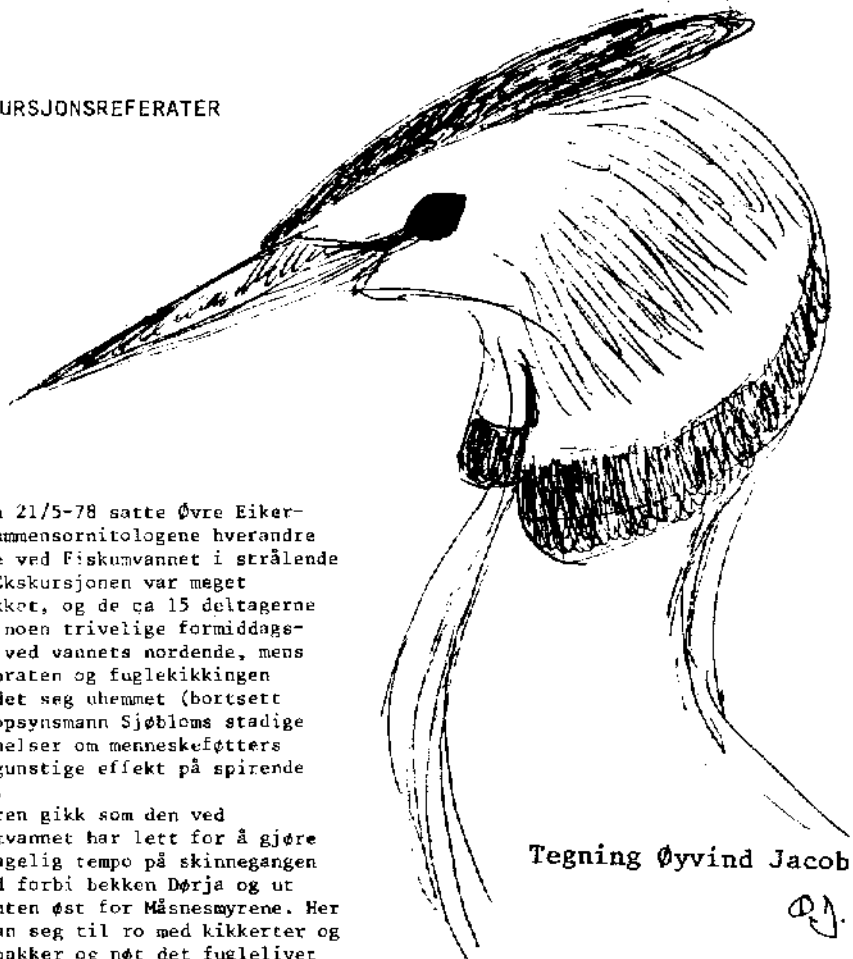
Den 21/5-78 satte Øvre Eiker- og Drammensornitologene hverandre stevne ved Fiskumvannet i strålende sol. Ekskursjonen var meget vellykket, og de ca 15 deltagerne hadde noen trivelige formiddagstimer ved vannets nordende, mens fuglepratene og fuglekikkingen utfoldet seg uhemmet (bortsett fra oppsynsmann Sjøbloms stadige påminnelser om menneskeføtters lite gunstige effekt på spirende korn).

Turen gikk som den ved Fiskumvannet har lett for å gjøre i bedagelig tempo på skinnegangen i nord forbi bekken Dørja og ut på pynten øst for Måsnesmyrene. Her slo man seg til ro med kikkerter og nistepakker og nøt det fuglelivet som utfolder seg på og ved vannet. Og det var rikt: av observerte arter

kan nevnes knoppsvane (ett hekkende par), siland (5-10 ind), knekkand (4 ind), toppand, bergand (3 ind), toppdykker (4 ind), storlom (1 ind), sivhøne, brushane (7 ind), grønnstilk (1 ind), 2 dobbeltbekkasiner hvorav den ene lot seg beskue på få meters hold mens den satt i åkerkanten, musvåk (1 ind), vepsevåk (1 ind), fiskeørn (minst to ind) og som formiddagens clou en sivhauk-hunn i flukt over vannflaten.

Heller ikke spaserturen langs jernbanelinja var uten artige innslag, såvel hortulan som rosenfink ble sett og hørt synge. Rosenfinken hadde nylig ankommet, og vi fikk sett både en praktfull rød hann og en mer anonymt gråbrun 2-årig hann.

Da vi satte oss inn i bilene igjen etter endt tur var det med følelsen av at Fiskumvannet nok også senere vil komme til å fungere som ekskursjonsmål.....

Tegning Øyvind Jacob.

Øyvind Syvertsen

Drammen lokallags fuglesangekursjon til Linnestranda 4/6 samlet foruten turleder Jens Erik kun en deltager. Forøvrig var turen vellykket.....

Den 16. juni arrangerte Øvre Eiker lokallag kveldsekskursjon til Linnestranda og Hurumlandet. Med tursjef Øivind Syvertsen fra Drammen lokallag kom deltagerantallet opp i hele 9. Turen startet på den velkjente Linnestranda hvor den sjeldne myrsangeren møtte oss med sang. Det var en ny art for de fleste. Da Øivind spilte av dens stemme fra båndopptakeren, kom den oss ganske nær i skumringen. Så gikk turen utøver langs Drammensfjorden. Og på åsene ved denne veien fikk vi oppleve å høre akkurat det ekskursjonen var satt av til, nemlig den etterhvert mer og mer sjeldne nattråvnen. To individer satt i åsen og spant iherdig. Ved Klokkarstua ble vi møtt med sultne skrik fra en hornugleunge inne i et skogsholdt. Det var umulig å få øye på den i nattemørket. Klokka var da blitt nærmere halv to, så vi skiltes der på Klokkarstua. Noen av deltagerne var på hjemturen innom et lite rørskogsområde nede ved Drammensfjorden hvor det var nok en syngende myrsanger. Alt i alt var det en meget vellykket nattekskursjon!

Tom Schandy

Søndag 1. oktober var Øvre Eiker lokallag på tur. 6 medlemmer var med. Vi startet kl. 06.00 og dro ut til Grunnane ved Svelvik. Der telte vi trekkfugl til kl. 10.00 i forbindelse med et eksperiment i Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Vestfold. Vestfoldornitologene skulle den dagen bemanne 7 plasser langs Vestfoldkysten samtidig for å finne ut hvor ledelinjene for trekkfuglene går gjennom Vestfold.

Av observasjonene på Grunnane kan nevnes 17 knoppsvane, 13 myrsnipe, 2 gluttsnipe, 1 enkeltbekkasin, 1 polarsnipe, 1 sothøne juv (ny tidligrekord på stedet), 1 kornkråke (2. obs. på stedet), 3 gråhegre og 1 lappspove (2. obs. på stedet).

Etter å ha tallet trekkfugler her, dro vi opp til Averøya som er en halvøy ut i nordlige Tyrifjorden. Her besøkte vi Ringerike Feltstasjon som driver med ringmerking av fugl. Medlemmene fikk demonstrert ringmerking av flere arter som f.eks. gråtrost, grønnisik, fuglekonge, blåmeis.

Averøya var et fint sted med flott sandstrand og fin, tett sumpløvsskog. Feltstasjonen er meget interessert i å engasjere flere Buskerud-ornitologer enn hva som er tilfellet til nå.

Det var mye grønnisik å se på Averøya. Av andre observasjoner kan fortelles en spurvehauk, to heilo/tundralo, kaier. På Røise holdt det seg bjørkefinkflokker i tre-fire-hundre størrelse.

Tom Schandy.

BLI MED PÅ TREKKFUGLUNDERSØKELSE

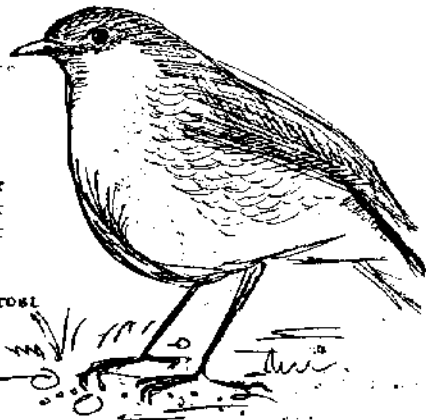
Mange av oss fuglevenner liker å følge med i når trekkfuglene vender tilbake fra syden om våren, og en del av oss noterer også gjerne datoen for årets første observasjon av hver enkelt art. Ankomsttidene er derfor gjerne godt kjent for de fleste trekkfuglene. Mindre kjent er kanskje tidspunktet for når de siste individene av de samme artene forlater oss om høsten. En årsak til dette er nok at det naturligvis er umulig å kunne si om en gitt observasjon er den siste den høsten, og noterer man ikke daglig det man ser, går observasjonen gjerne i glemmeboka.

I et forsøk på å skaffe frem data om borttrekket av trekkfuglene, innbyr vi derfor leserne til å være med på en liten undersøkelse omkring dette spørsmålet nå i høst. Det vi vil dere skal gjøre, er å lage en liste over noen vanlige trekkfugler, som dere finner nedenfor, og lage en datorekke ut for hver enkelt art. Datorekken kan strekke seg fram til 1. desember. Når du så ser et eller flere ind. av en av disse trekkfuglene på hjemstedet ditt setter du et kryss for arten(e) på den aktuelle datoen. Ved slutten av undersøkelsen ser du da greit og tydelig når du sist observerte hver enkelt art. Arket sender du så snarest etter 1. desember til redaksjonen, som vil bearbeide det innkomne materialet og presentere det i neste nr. av "BUSKSKVETTEN". Vi håper at riktig mange fra flest mulig deler av fylket slutter opp om dette. Det gjør ikke noe om du ikke observerer alle de artene som står oppført på lista, send likevel inn det du har. Husk at det er årets siste observasjon som skal rapporteres.

Og utvalget av arter ser slik ut :

Krikkand
Brunnacke
Toppand
Bergand
Fiskeørn
Fjellvåk
Musvåk
Dvergfalk
Tårnfalk
Sandlo
Heilo
Vipe
Myrsnipe
Brushane
Rødstilk
Strandsnipe
Storspove
Enkeltbekkasin
Makrellterne
Ringdue

Tårnseiler
Sandsvale
Låvesvale
Taksvale
Sanglerke
Heipiplerke
Gulerle
Linerle
Stær
Løvsanger
Gransanger
Buskskvett
Steinskvett
Rødstrupe
Blåstrupe
Rødvingetrost
Måltrost
Bokfink
Tornirisk
Sivspurv

Øivind Syvertsen.

ARTSJEGERENS KOSEHJØRNE

HVA ER NÅ DETTE ? HAR
DET GÅTT HELT RUNDT FOR
REDAKSJONEN ?

Det kan jo se sånn ut ved første øyeblikk, men hvis du fordyper deg reelt i denne bokstavflommen kan du finne mellom 100 og 150 (noe mer presist vil vi ikke røpe tallet) forskjellige fuglenavn samt noen mer fleipete navn som lerduer, lynvingen etc. Navnene kan stå både opp og ned, skrått, baklengs, ja kort sagt i alle retninger, men ikke i vinkel.

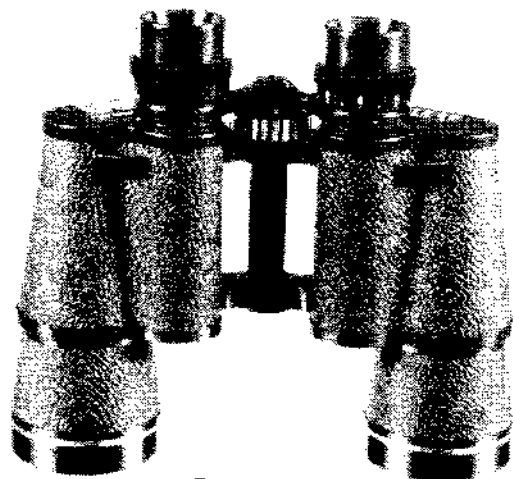
Når du mener du har funnet navnene, skriv dem ned (rekkefølgen er uvesentlig), og send dem inn til redaksjonen. Da blir du med i vår lille konkurranse hvor premien er 1 års abonnement (1979) på NOF's nye poulertidsskrift "Vår fuglefauna" (hvis du da ikke alt er fullverdig medlem av NOF) eller en fuglebok begrenset oppad i pris 40 kr.

Det er altså de 100-150 offisielle, av Norsk Navne- og Sjeldenhetskomite godkjente fugleartsnavnene som teller i konkurransen. Finner du ikke alle, så send inn allikevel, det er slett ikke sikkert at noen andre får det helt riktige antallet de heller. Den som har det tallet som ligger nærmest opp til rett svar går seirende ut av dysten. Ved uavgjort resultat mellom to eller flere innsendere blir det loddtrekning.

Da ønsker vi hell og lykke, og husk at frist for innsendelse er 15. november.

SMÅNDTUNDRAPIPLERKESTOEERUEE
VOTARNSEILLERRYTELSVAHLSEKKS
RLSGKAALSALVRØRDRUMALPEKRAKE
ANGNLAKKRAKRAELDAESTORKRIMJAK
KIIIIKAAEKLETAELAVSTIVMOLVRMNS
SEKVFIDNKMPKKEKOVTSÆREOCARHRNK
ITNEGRNOEYMLURLAARTOLLEEAUJ
RSISAKARBRUGBEIRNNNHOCENKVERE
LIFTLATTFERDUEVETEDNPØGEÅLEGBA
GEKUSGSI SIHØNEHBKLNRENKVLNEN
RTORGOUSKKEYORBAJEAETIOSLLOND
EUBTGSLATRFISRØKOKØJVVSKEIEKNE
BPGSSLATRÆGRÅSPETTRESTSEHVAB
TLIDDOÅEREAESANATTRAVNVIESAVE
NBÅNEFGNEUHLERTMCNBRADALIRJN
BAEMSTMGTGDGRENABENARKHELDIK
ØGRREMTÅNENALPALIKONKITHIRIG
PINNGIAEKIAAKIISISARGSIGEAAATL
MEDINASDVERGKSVANENBUALGLLOS
AKNVØÆNNRKTSSRFURUKORSNEBBSU
KIASDBYDUESÅSNSMAKELTEGPOR
RRØGRLAPPSANGERRKKNUMTYIEIVR
EKAMEDLLISENATIGNIMALPIIVERSS
LSEKTELRLLGIGELRELOTSKATJSAH
LERKEFDURLNJETIARGDNALISOMI
TRUITNLGEIEIENESRVIEGRLOKTLK
ETANIRAGBP RRKØDERYASVANLAHLR
RØKIBOKVUØKPSHENTGEPNAPESVØGA
NNALTKSLEIIRDUELIBEDDLISNH
EISMAKERKDSPMØLLERERINØDUEAA
NASTRANDSNIPERLEUGLEEAJEMRGU
GRAAAARKNAKAOIUESRTDGLYSEBNSK
EKÅRKTRAVASLPLRETRDGNELIPSNSEK
RÆTSEKAIERAGPNVECAPRELEVCKYH
REPYRKERTÅUNASKIKRAAVABAUYLE
ORRFUGLEBTTIRAGOVBSTSMPHBDDG
ØRNVÅKOUTSTORSKARVITIMLESTGYN
JERPEBKAELEPIJEVVNNNEONOSBRIA
SKRAOUKTNNELSONAREIVHVMDEGS
SLALHSEARTGKILIRANRWANSENVRVN
AAIEVEDHESUHNTEDVERGSPETTDMY
RNGARAUCTUSRAETMULAKSANDTEK
KRLHRYEVVIEUVEDEGGDNAGNIREIB
EPPARTROTSBBAKNRNLMLEAEESL
STRANDSÆRERGEHTTANUENGELVIFU
ASURMEISTÆLKRGNASEPPOHSLRG

Mannen bak dette kjempearbeide er den iherdige
Jens Erik Nygård, Lier, som er en av våre mest
produktive bidragsytere, og et eksempel til
etterfølgelse !!!!!!!!!!!!!!!

7 x 50 ZCF
10 x 50 ZCF
12 x 50 ZCF

Kans Mugerud

UR. OPTIK

3300 HOKKSUND

– Sparebankene
er ekstra sterkt knyttet
til lokalsamfunnet,
tenk på det når du velger
bankforbindelse!

Velg en Sparebank

EIKER SPAREBANK

3301 HOKKSUND
Hovedkontor
Tlf. 85 19 80

3051 MJØNGALEN
Ardalung
Tlf. 82 71 30

3020 KROKSTADELVA
Filial
Tlf. 83 66 00

3300 SKOTSELY
Filial
Tlf. 85 31 21

3023 SOLBERGELVA
Filial
Tlf. 82 34 30

3320 VESTFOSSEN
Filial
Tlf. 85 01 53

FORTEGNELSE OVER UTLÅNS-LITTERATUR I DRAMMEN LOKALLAG.

Liker du å lese om fugl ? I såfall synes vi du burde benytte Drammen lokallags lille bibliotek-service litt mere enn hva som er tilfelle for tiden. Spesielt i tidskriftene finnes mye underholdende lesning om smått og stort innen fuglenes og fuglikernes tilværelse foruten artikler av faunistisk art o.l. Lesestoffet kan lånes/leveres tilbake på møtene, max lånetid er 1 mnd. Lån kan også skje pr. post; returporto betales da av den enkelte låntager.

Adressen til bibliotekaren er John Dahl, Fagerlibakken 3, 3000 Drammen.

Så over til litteraturlisten.

Tidsskrifter:

Østfold-ornitologen (Østfold). Nr. 1 og 2/75, nr. 3-4/76, nr. 1 og 2/77.

Fjellvåken (Hedmark). Nr. 2/75.

Kornkråka (tidl. Fjellvåken). Nr. 2 og 3/76, nr. 1,3 og 4/77, nr. 1 og 2/78.

Hujon (Oppland). Nr. 5/77.

Buskkvetten (Buskerud). Nr. 1/77, nr. 1 og 2/78.

Oriolus (Telemark). Nr. 2/75, nr. 1 og 2/76, nr. 1/77.

Larus marinus (Aust-Agder). Nr. 1/75, nr. 1 og 2/76, nr. 1 og 2/77, nr. 1/78, 2/78

Piplerka (Vest-Agder). Nr. 1/78. 3^{24/78}

Falco (Rogaland). Nr. 2/75, nr. 1, 2, 3 og 4/77, nr. 1/78.

Krompen (Hordaland). Nr. 1/77.

Rallus (Møre og Romsdal). Nr. 1 og 3/71, nr. 4/71-1/72 (dobbeltnr.), nr. 3/74.

Trøndersk natur (Trøndelag). Nr. 1/78. 4/78

Krykkja (Troms). Nr. 1/78.

Lappmeisen (Finnmark). Nr. 1/77.

Østfold-natur nr. 3

Rapporter:

Nordre Øyeren rapport nr. 1. (Utgitt februar 1976, Nordre Øyeren Fuglest.).

Nordre Øyeren rapport 1976. (Utgitt 1977, Nordre Øyeren Fuglestasjon).

Fuglefaunaen i Øvre Eiker med hovedvekt på Fiskumvannet pr. 1.1.77.
(3. utgave, Arne Nævra).

Store Færder årsrapport 1974. (St. F. Orn. st.).

Store Færder årsrapport 1975. (St. F. Orn. st.).

Fuglelivet på Grunnane, Svelvik i Vestfold. (Utgitt 1978, Tom Schandy).

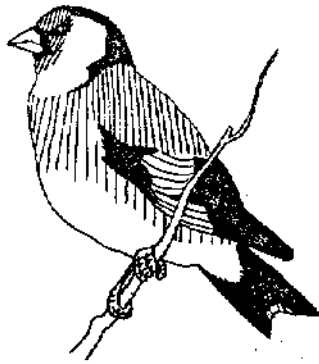
Ornitologiske registreringer i Nesseby sommeren 1975 (Ole Wiggo Røstad).

Diverse:

Norsk Ornitologisk Ekskursjonsfauna. Kort beskrivelse af de i Norge iagttagne arter fugle 1873. (Leonhard Stejneger).

Marka i fare. (Brosjyre utgitt av Oslo og omland friluftsråd).

Våtmarkene. (Brosjyre utgitt av Miljøverndepartementet).

Drammen Lokallag: Møter i høst.

Tre høstmøter gjenstår i skrivende øyeblikk, og de finner alle sted i kantina i Drammen folkebibliotek. Alle møtene begynner kl. 1900. Faste innslag er bl.a. "Medlemmenes kvarter" og bokutlodning.

Torsdag 19/10:

Temakveld: Fugler i vinter-Norge. Vi prøver et litt nytt møteopplegg, hvor medlemmene kan komme sammen og utveksle erfaringer bl.a. ved hjelp av lysbilder.

Torsdag 16/11:

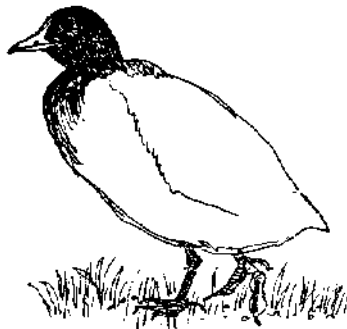
Tycho Anker-Nilssen - "Glimt fra arbeidet ved Ringerike Feltstasjon på Averøya i nordenden av Tyrifjorden".

Torsdag 14/12:

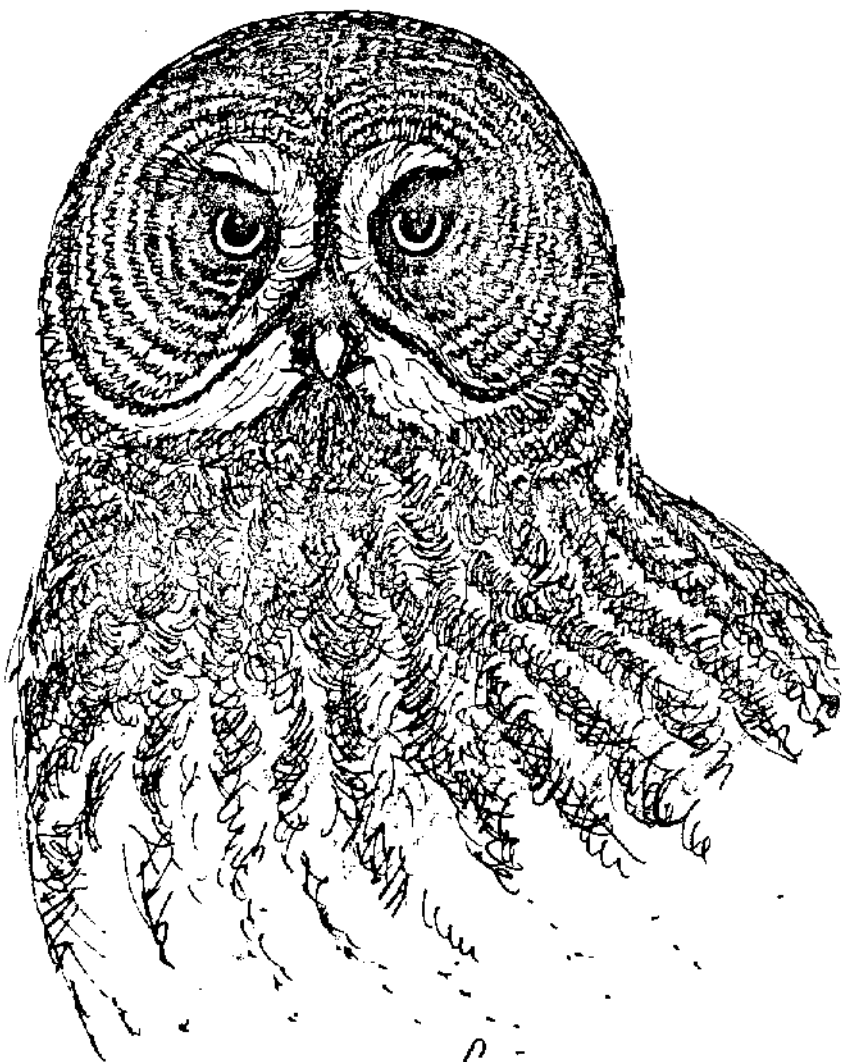
Årsmøte med valg, årsberetning og regnskap. Eventuelle forslag på styremedlemmer, endringer i lovene etc., må leveres i god tid før møtet. Foredragsholder er ennå ikke bestemt.

ATLASPROSJEKTET

Atlaskomiteen vil takke for alle innsendte resultater og for innsatsen i sommer. Noen resultater lar det seg ikke gjøre å presentere denne gangen, av flere årsaker, men vi regner med å komme sterkere igjen i neste nummer.

Søthøne,
tegning
Øyvind Jacob.

Lorraine
P. f